СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ АУДИТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІЧНИМИ ОБ'ЄКТАМИ

ПІРОГОВА Наталя, здобувач вищої освіти
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: *Розглянуто теоретичні та практичні аспекти розвитку аудиту інформаційних технологій у системі управління підприємством. Обґрунтовано необхідність інтеграції IT-аудиту в процеси внутрішнього контролю для забезпечення ефективності, безпеки та стійкості інформаційних систем. Показано, що системне впровадження IT-аудиту підвищує прозорість управління, мінімізує цифрові ризики та сприяє зміцненню конкурентних позицій підприємства у цифровій економіці.*
Ключові слова: *аудит, інформаційні технології, IT-аудит, управління, цифровізація, інформаційна безпека, ризики.*

Цифрова трансформація економіки створює нові умови функціонування підприємств, у яких інформаційні технології стали не допоміжним, а стратегічним ресурсом. Підвищення рівня автоматизації бізнес-процесів вимагає ефективних механізмів контролю та оцінювання інформаційних систем. У цих умовах зростає роль аудиту інформаційних технологій як інструменту забезпечення економічної безпеки й підвищення ефективності управління. Його поява є логічною відповіддю на ускладнення інформаційного середовища, збільшення ризиків втрати даних і потребу перевірки відповідності IT-інфраструктури стратегічним цілям підприємства.

Історично формування IT-аудиту пов'язане з переходом від традиційного фінансового контролю до оцінювання технологічних систем, які визначають результативність управлінських процесів. Як зазначає Ус Р. Л. [1], інформаційні технології стали ключовим фактором конкурентоспроможності, тому виникла потреба у створенні методів аудиту, здатних перевіряти не лише фінансову достовірність, а й інформаційну надійність систем. Початково такі перевірки мали технічний характер, проте з розвитком цифрової економіки вони набули стратегічного змісту, орієнтованого на управління ризиками.

Метою сучасного IT-аудиту є забезпечення відповідності IT-середовища підприємства вимогам бізнесу, зниження ризиків несанкціонованого доступу, втрати інформації та підвищення ефективності використання цифрових ресурсів.

На відміну від класичного фінансового аудиту, цей напрям зосереджується на системному аналізі технологічних процесів і їх інтеграції у загальну модель корпоративного управління. Його головне завдання полягає в оцінюванні рівня зрілості інформаційних процесів і визначенні можливостей їх удосконалення відповідно до міжнародних стандартів.

У контексті української практики IT-аудит лише починає набувати системного характеру. Як свідчать дослідження Мельник О. І. [2], впровадження цього напряму потребує узгодження з національними нормативами бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Це дозволить інтегрувати результати IT-аудиту у загальну систему управлінського контролю підприємства. Зокрема, результати аудиту можуть використовуватись для коригування облікової політики, підвищення прозорості фінансових рішень і зниження ризиків кіберзагроз.

Основні завдання IT-аудиту полягають у перевірці стану інформаційної безпеки, визначенні відповідності IT-політики потребам бізнесу, аналізі ефективності управління ресурсами та формуванні рекомендацій щодо вдосконалення IT-процесів. Важливо, щоб аудит не обмежувався фіксацією недоліків, а формував практичні пропозиції з підвищення стійкості системи. Такий підхід відповідає сучасним тенденціям переходу від контролюючої до консультативної функції аудиту.

Проведення IT-аудиту дозволяє підприємству визначити слабкі місця в системі кіберзахисту, оптимізувати витрати на інформаційні технології та підвищити рівень довіри з боку партнерів і клієнтів. Оцінювання ефективності IT-процесів допомагає забезпечити прозорість управління і відповідність корпоративним принципам сталого розвитку.

Система IT-аудиту має бути інтегрована у процеси внутрішнього контролю. Це дозволить своєчасно виявляти відхилення, коригувати ризики й забезпечувати безперервність управління інформаційними потоками. Регулярне проведення аудиту сприяє формуванню корпоративної культури безпеки та відповідальності.

ІТ-аудит виконує не лише контрольну, а й превентивну функцію. Його завдання — не чекати виникнення загроз, а передбачати їх. Завдяки використанню моніторингових технологій аудит може виявляти потенційні проблеми ще до їх реалізації, що мінімізує наслідки збоїв або кіберінцидентів.

Критичний аналіз сучасного стану свідчить, що більшість українських підприємств проводять аудит інформаційних систем епізодично. Це знижує ефективність контролю та не дозволяє своєчасно виявляти ризики. Необхідно переходити до моделі безперервного аудиту, коли оцінювання стану ІТ здійснюється в режимі реального часу.

У підсумку ІТ-аудит виступає невід'ємним елементом сучасної системи управління підприємством. Його застосування забезпечує контроль за ефективністю, безпекою й стабільністю інформаційних процесів, що визначають конкурентоспроможність у цифровій економіці. Перспективним напрямом подальших досліджень є створення методології інтегрованого аудиту, який би об'єднував технічні, організаційні й аналітичні аспекти, забезпечуючи комплексне управління цифровими ризиками.

Література:

1. Ус Р. Л. Аудит інформаційних технологій – новий вид аудиту організацій. — Київ: КНЕУ, 2021. — 12 с.
2. Мельник О. І. Трансформація аудиторської діяльності в умовах цифровізації економіки. Проблеми системного підходу в економіці, 2023. — № 3(91). — URL: https://prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/1456

Abstract: *The theses examine the theoretical and practical aspects of developing information technology audit within the enterprise management system. The necessity of integrating IT audit into internal control processes is substantiated to ensure the efficiency, security, and resilience of information systems. It is shown that the systematic implementation of IT audit increases management transparency, minimizes digital risks, and strengthens the enterprise's competitive position in the digital economy.*
Keywords: *audit, information technology, IT audit, management, digitalization, information security, risks.*

Науковий керівник – ДУБІНІНА Марина,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв